

Minnesanteckningar

ABM Kulturarv

<http://abm.ylm.se/natverk.html>

Murberget den 23 april 2009

Närvarande:

Annelie Eriksen, MKC
Annika Alke, landsarkivet
Barbro Uhlin, Brynge kulturområde
Bengt Edgren, läns museet
Bengt Wittgren, läns museet
Carina Strömberg, landsarkivet
Cia Andersson, Ö-vik museum
Daniel Nordin, NIN
Emma Emanuelsson, Ö-vik museum
Håkan Viklund, landsarkivet
Jan Molander, Sollefteå kommun
Jessica Öhman, Timrå kommun
Jonas Walker, länsstyrelsen
Julia Cronqvist, länsstyrelsen
Karl-Ingvar Ångström, Midälva genealogiska
Laila Söderström ÅHF
Leif Grundberg, kulturdepartementet
Louise Nyberg, landsarkivet
Margareta Bergvall, läns museet
Marie Jonsson, Ö-vik museum
Mona Bornecrantz, Sundsvalls museum
Märta Molin, läns museet
Ninni Mellander, Kramfors kommun
Pia Nykvist, länsstyrelsen
Ola George, läns museet
Per Hemmingsson, Folke Bernadotteakademin
Per-Erik Wik, länsbiblioteket
Peter Larsson, Sollefteå museum
Peter Persson, läns museet
Roland Tiger, länsbiblioteket
Sven Nordström, Sundsvalls museum
Tommy Uhlin, Brynge kulturområde
Torbjörn Svaan, länsstyrelsen

Välkomna till Murberget!

Mötet inleddes med förmiddagsfika

Ordförande Carina Strömberg hälsade alla välkomna och inledde mötet. En kort presentationsrunda genomfördes.

1809

Från landsarkivet och läns museet berättade Carina S och Margareta B om de aktiviteter som kommer att genomföras under ”Märkesåret 2 för att uppmärksamma ”riks-

sprängningen”. Ett projekt inom ramen för Botnia Atlantica - KB Kulturbro - har just beviljats medel: 250 000 £. Samordnande stödmottagare är Satakunta Museum

Projektet syftar till att lyfta fram den gemensamma historien inom Botnia-Atlantica området, öka kännedomen och skapa nyfikenhet inom kulturarvet samt förverkliga kulturella aktiviteter under åren 2009-2012. Projektet inleds under Finska krigets märkesår 2009 och drar därmed nytta av den mediala uppmärksamheten detta år. Ett överordnat syfte är att genom positiv uppmärksamhet stärka affärsförbindelser och turism och därmed Botnia-Atlanticaområdets näringar. Målsättningen för projektet är att öka kännedom om Finlands och Sveriges gemensamma historia.

Margareta B informerade om följande aktiviteter:

- Teater på Murberget
- Utställning på torget i Härnösand
- Von Döbeln-utställning på Murberget
- Satsning på historiska kartor
- Projekt kring folktro

Nytt från Länsstyrelsen i Västernorrland

Få projekt har beviljats medel för den planerade kampanjen ”Transporternas och resandets historia”. Projekten bör ha koppling till kulturmiljöer av högt intresse. Medel kan ej beviljas inventeringsprojekt, dokumenterande forskning, generella utställningar, teknikutveckling osv. P.g.a. detta uppmanade Jonas Walker alla med projektidéer, att bolla idéerna med dem på länsstyrelsen, så att ansökningarna bättre passar bidragsmöjligheterna.

Julia Cronqvist berättade om arbetet med en flerspråkig ABM Kulturarvsfolder. Folderen har sitt ursprung i diskussioner under temadagen ”Att komma in” - <http://abm.murberget.se/rapporter/Mangfaldo80527.html>

Nu finns ett nästan färdigt förslag, som ska ut på ”remiss” och översättas till de tre största utomnordiska invandrade språken i länet. Folderarna kommer att behandla varje kommun för sig, och de väntas vara färdiga under hösten 2009.

Norrstyrelsen

Roland T informerade om Norrstyrelsens arbete och den kartläggning av kultur i länet som Roland varit med och tagit fram. Kartläggningen visar i korthet att Västernorrland har en relativ styrka vad gäller ABM-samverkan, och att man även ser Scenkonstbolaget som en intressant satsning. Västerbottens starka områden är folkbildning och opera, medan Norrbottens profil utmärks av arbetet med nationella minoriteter.

Idag är läget vad gäller regionalisering av Sverige i korthet följande:

Regionerna Skåne och Västra Götaland har fått grönt ljus för att permanenta sina regionförsök. Därtill anses ansökningarna från Halland och Gotland svara mot de krav regeringen ställer för en regionbildning och de tillåts därför gå vidare med sina regionprocesser och de regionerna får det regionala utvecklingsansvar som Skåne och

Västra Götaland idag har. Ytterligare överföring av makt från staten till regionerna kommer inte att ske.

Övriga ansökningar – två regionbildningar i Norrland och en i Svealand – överlämnas till Kammarkollegiet för utredning. Därefter kommer regeringen att ta ställning till ansökningarna.

Mer om Norrstyrelsen <http://www.norrstyrelsen.se/>

Mer om arbetsgruppen för kultur

<http://www.norrstyrelsen.se/arbetsgrupperna/kultur.aspx>

Rapporten över kartläggning av kultur i Norrland

<http://www.norrstyrelsen.se/media/9963/norrstyrelsen%20rapport%205%20kultur.pdf>

EuropeanaLocal

Bengt Wittgren informerade om projektet EuropeanaLocal. Tanken är att EuropeanaLocal skall bestå av regionala och lokala institutioner inom kulturarvsområdet och deras digitaliserade material. 27 länder i Europa deltar i ett nätverk där man skall utveckla och testa tekniker och standarder för att kunna utbyta digitaliserad information inom kulturarvsområdet. Det digitaliserade materialet skall bli tillgängligt för medborgarna genom portalen Europeana. I Västernorrland samverkar för närvarande SVAR, landsarkivet, länsmuseet, länsbiblioteket, Sundsvalls minnen och Midälva Genealogiska. Fler institutioner kan ansluta sig.

Hittills har projektet haft en inventerande och kartläggande karaktär. I början av maj genomförs ett antal teknikkonferenser i Europa och EL går då in i en mer teknisk fas. På initiativ av EL kommer en träff med samtliga projekt i Sverige som arbetar mot Europeana att hållas, preliminärt den 27 maj.

Bengt W är projektledare, och som arbetande grupp fungerar de medverkande institutionerna och ABM Resurs har ett sammanhållande uppdrag.

Här finns mer information om EL - <http://abm.ylm.se/europeanalocal/index.html>

Länet Runt!

Annelie Eriksen, MKC – en utredning om MKC framtid genomförs just nu, och den ska rapporteras 1 september. Just nu pågår projektdiskussioner rörande digitalisering av tidningar (KB), ett projekt som kan innebära ett stort och spännande uppdrag för MKC. <http://www.statensarkiv.se/default.aspx?id=2229&refid=1135>

Annika Alke, Carina Strömberg, Louise Nyberg och Håkan Viklund, Landsarkivet i Härnösand berättade främst om de satsningar man nu gör på 1809. Dessutom går Carina i pension under april, och rekrytering av efterträdande landsarkivarie pågår. <http://www.statensarkiv.se/default.aspx?id=2232&refid=1193>

Barbro Uhlin och Tommy Uhlin från Brynge kulturområde berättade att man oförtrutet arbetar med kulturmiljön. Mest aktuellt just nu är byten av spåntak. Man har även tankar på ett projekt kring resandets historia. <http://www.brynge.nu/>

Bengt Edgren, Bengt Wittgren, Margareta Bergvall, Ola George, Peter Persson och Märta Molin representerade Läns museet Västernorrland, och det mest aktuella där är nyinvi gning av Textilarkivet i Sollefteå som museet nu är huvudman för, samt övertagandet av Hemsö fästning.

Mer om Textilarkivet - <http://allehanda.se/mer/kultur/artiklar/1.986179>

Mer om Hemsö fästning - <http://www.murberget.se/artiklar.aspx?id=211&aid=374>

Och här har Hemsö fästning fått en ny egen webbplats - <http://www.hemsofastning.se/start.aspx?id=1>

Cia Andersson, Emma Emanuelsson och Marie Jonsson från Ö-viks museum berättade att man fortfarande lever ”post Star Wars”. Mest aktuellt just nu är satsningen på Gene fornby - <http://allehanda.se/start/ornskoldsvik/1.981362>

Jan Molander, Sollefteå kommun och Peter Larsson, Sollefteå museum informerade om att museet för närvarande är stängt p.g.a. en magasinsflytt, men att man öppnar igen inför sommaren. Man meddelade även att man i Sollefteå är glada över att Textilarkivet öppnar igen. Och Jan Molander slog ett slag för ett seminarium om Helmer Osslund redan nu på lördag -

<http://allehanda.se/mer/kultur/artiklar/1.982336>

Jessica Öhman, Timrå kommun berättade om satsningen på Lögdö bruk och om den fortsatta satsningen på musik vid Vifvstakapell. Här kan ni läsa mer om projektet Kreativ Arena vid Lögdö - □ och här kan ni följa Jessicas arbete med att leda projektet - <http://www.logdobruk.se/Projektledarenharordet.htm>

Karl-Ingvar Ångström, MHF samt Midälva genealogiska och Laila Söderström ÅHF berättade om satsningen på den gemensamma tidningen Angerman (som man nog kommer att byta namn på, namntävling kommer att utlysas). Man har vissa problem med finansieringen av Angerman men många idéer undersöks för närvarande. Här finns Angerman

<http://www.kulturarv.vasternorrland.se/Artiklar/Angerman/tabid/238/Default.aspx>

Vidare informeras om de planer som finns på ett seminarium kring digitalisering av ljud, något som planeras i dialog med ABM Resurs.

Mona Bornecrantz och Sven Nordström, Sundsvalls museum berättade om det fortsatta arbetet med att bygga om basutställningarna på museet, och arbete på kulturarvsprogram för kommunen vilket man är involverad i. Sven rapporterade även från en studieresa till Irland och staden Derry <http://www.derrycity.gov.uk/> där man satsat på fritt Internet i hela stadskärnan och har planer för att utveckla Internet och mobilnät för att tillhandahålla spännande tjänster avseende kulturarvsinformation. Mer om satsningen - <http://www.wirelessderry.com/>

Ninni Mellander, Kramfors kommun vittnade från en stad helt präglad av ombyggnation; vägar, järnväg, resecentrum... För övrigt satsar man för fullt på ”kulturhuset” i vilket konsthall, bibliotek och bio numera huserar.

Ninni berättade även kort om tillväxt- och utvecklingsprojektet Nästa Kramfors!

<http://nastakramfors.se/>

På plats fanns även **Per Hemmingsson, Folke Bernadotteakademins projekt Folke Bernadottesamlingarna**
<http://server.folkebernadotteacademy.se/samlingarna/frame.jsp;jsessionid=39EFCA B9195DA2251C65C2FCDA2BFEA8>

Och **Daniel Nordin från NIN** <http://www.nin.nu/>

Annika Alke, Per-Erik Wik och Märta Molin representerade ABM Resurs och de berättade följande:

- Fortsatt **portalutveckling** <http://www.kulturarvvasternorrland.se/> med fokus på resandets historia genom gårdfarihandlare Holmbergs efterlämnade arkiv

<http://www.kulturarvvasternorrland.se/Artiklar/G%C3%A5rdfarihandlaren/tabid/244/Default.aspx>

- Kommande **seminarier**:
Mikrohistoria 7 maj <http://abm.ylm.se/pdf/mikrohistoria090507.pdf>
Rusta för förändring 2 juni <http://abm.ylm.se/pdf/Helinsky090602.pdf>
- **EuropeanaLocal** – nätverksträff den 12 maj – mer info Bengt W
- ABM Västernorrland med i **ny antologi** <http://www.framsteget.info/>

Avtackning av Carina Strömberg

Carina Strömberg slutar som ordförande i ABM Kulturarv i samband med att hon går i pension från Landsarkivet.

ABM Kulturarv tackade Carina för hennes mångåriga engagemang för ABM-sektorn och för hennes insatser inom ABM Kulturarv och ABM Resurs.

Märta Molin överräckte ett signerat exemplar av Anders Johnsons bok "Fånga plasen" (se nedan för mer information om boken och författaren).

Bilder från avtackning och möte:

<http://abm.ylm.se/rapporter/ABMKulturarvoAndersJohnson090423.html>

Roland Tiger från Länsbiblioteket tar nu över stafettpinnen som ordförande i ABM Kulturarv.

Kulturutredningen!

Leif Grundberg, kulturdepartementet fanns på plats för att informera om kulturutredningen och remissförfarandet. Utredningen har tagits fram av en oberoende utredning och kulturdepartementets roll är att sammanställa samtliga remissvar och utarbeta en proposition som regeringen kan lägga fram för riksdagen under hösten 2009.

Leif berättade om kommitténs sammansättning och arbetssätt, samt de direktiv de hade för sitt arbete:

- Revidera mål för kulturpolitiken
- Stärka samspel stat – landsting – kommuner
- Se över statlig kulturförvaltning och dess stödformer
- Bredda ansvaret för kultur

Här kommer en kort genomgång.

Kulturutredningen kan sammanfattas i tre punkter:

1. Nya kulturpolitiska mål
2. Regionalisering
3. Sammanslagning av myndigheter

1.) De kulturpolitiska målen

Tittar man på de mål som utredningen föreslår är det värt att konstatera att målet att “motverka kommersialismens negativa verkningar” som väntat är borttaget, men även att ord som “kvalitet” och “självständighet” saknas i de nya målen. Målen föregås av istället av en portalparagraf, som betonar kulturpolitikens utgångspunkt i demokrati och yttrandefrihet. Portalparagrafen följs av nedbrutna delmål där mångfald, samverkan, internationalisering, gestaltning, bryta mönster, bevara, bruka, tolka, hållbarhet (ekonomisk, miljömässig, social), tillgängliggörande, förmedlande etc., etc. finns med.

Betonas gör kultur som aspekt, och samverkan och samspel med civilsamhället. Svag fokus på hur!

2.) Regionalisering

Kulturutredningen föreslår ett större regionalt ansvar och att regionerna ökar sitt engagemang i kulturpolitiken i form av en portföljmodell, där varje region via sina förtroendevalda själva fördelar kulturpengar. Portföljens storlek avgörs i en förhandling mellan regionerna och det nya Statens kulturråd. Utredningen föreslår att VG-regionen tillsammans med Skåne, samt Halland och Gotland på försök, börjar arbeta med portföljmodellen omgående.

3.) Sammanslagning av myndigheter

Idag finns 24 myndigheter inom det kulturpolitiska fältet, något som kulturutredningen i princip vill förändra genom att slå ihop dem till tre “sfärer” (som de kallas i utredningen) eller “supermyndigheter” (som de kallas i medierna).

De tre sfärerna som ska ersätta dagens kulturmyndigheter är: sfären för arkiv, bibliotek och språk; sfären för samtid, historia och livsmiljö; sfären för konstarna.

Vid sidan av dessa sfärer kommer ett förändrat kulturråd att ha en samordnande och utvärderande roll. De kommer inte att ha kvar några bidrag att fördela.

Sfärerna kan sammanfattas enligt följande:

- **En sfär för frågor om arkiv, bibliotek och språk.** På det området föreslår utredningen att Riksarkivet och landsarkiven bildar en ny myn-

dighet - Arkivverket - som får i uppdrag att svara för den nationella överblicken över arkivområdet, och att Kungl. biblioteket får i uppdrag att svara för den nationella överblicken över biblioteksområdet. Senast 2014 ska också en samlad myndighet för arkiv och bibliotek inrättas.

– **En sfär för frågor om samtid, historia och livsmiljö.** Där samlar utredning det kulturpolitiska avsnitt som gäller samtid, historia och frågor om livsmiljö i vid mening. Kulturarvet ställs i fokus. På detta område föreslås att Riksantikvarieämbetet, Riksutställningar, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Statens konstråd och Arkitekturmuseet läggs samman till en myndighet. I myndigheten infogas också den museikoordinatorsfunktion som närmare utvecklas i förslag av utredningen Museikoordinatorn. Förändringen bör kunna genomföras under 2010.

– **En sfär för frågor om konstarna.** Utredningen vill få till "ett mer sammanhållet politiskt perspektiv på konstarna" - scenkonst och musik, film, litteratur samt bild och form. En gemensam myndighet för bidragsgivning och ersättningar till konstnärer och upphovsmän bör skapas, enligt utredningen. En ny myndighet för konstarna skapas genom att viss verksamhet inom Statens kulturråd, hela Konstnärsnämnden med Bildkonstnärsfonden samt Sveriges Författarfond och viss verksamhet inom Rikskonserter samlas inom en och samma organisation. Förändringen bör kunna genomföras under 2010.

Leif informerade även om Museiutredningen vilken sedan 2007 har haft i uppdrag att se över vissa frågor inom museiområdet. I utredningen föreslår Christina von Arbin, som varit ensam utredare (+ två sekreterare, samt expertgrupper), bland annat att museikoordinatorns funktion ska bli permanent. Koordinatören föreslås arbeta med samordning mellan museerna vad gäller administration och föremålshandling, samt ta fram underlag till regeringen. Museiutredningen har även haft i uppdrag att hitta möjliga samarbeten mellan statens museer för att spara pengar till kärnverksamheten. För en koordinerande funktion föreslås 11 tjänster vilka flyttas över från kulturrådet och kulturdepartementet samt 5 nya tjänster.

Remisstiden för de båda utredningarna pågår t o m 19 maj, och Leif uppmanade oss att inkomma med synpunkter.

På denna dragning följde en diskussion, vilken inte sammanfattas här. Frågor som togs upp var dock:

- Standardiseringsfrågor avseende digitalisering
- ABM-samverkan
- Svag kulturpolitik – mer ett organisatoriskt förslag
- Inriktning förvaltning – inte grundutbud

Länk Kulturutredningen - <http://www.regeringen.se/sb/d/11266/a/120332>

Här finns den på lättläst svenska :) -
<http://www.regeringen.se/sb/d/11266/a/124796>

Länk info om remissförfarandet -

<http://www.regeringen.se/content/1/c4/36/52/b33ac379.pdf>

Dag som ovan. Antecknat av Märta Molin

Lunch!

Fånga platsen!

Efter lunch bjöd ABM Resurs på en föreläsning med skriftställare Anders Johnson som utifrån sin bok "Fånga platsen" gjorde nedslag i vår västernorrländska företagsamma näringshistoria.

Anders Johnson, som tidigare var chefredaktör på DN, har genomfört ett gigantiskt arbete när han kartlagt Sverige ur näringshistoriskt perspektiv i guideboken Fånga platsen. Han har färdats över 8 000 mil och besökt oändligt många platser i Sverige, utifrån denna resa har han skrivit sin bok där miljöer, monument och berättelser används för att berätta historia. Tillsammans med ett rikt bildmaterial, ordlistor och kartor har han skapat en klassisk guidebok, men en nyskapande indelning. Han berättar Sveriges ekonomiska historia utifrån vårt lands vattenvägar.

Då vi i länet har industrisamhällets kulturarv som ett prioriterat område för vårt arbete gav denna entusiasmerande föreläsning både inspiration och stöd för vårt fortsatta arbete.

